

Tijdens klinische avond Paard Overgewicht en insulineresistentie

Margriet Brus, redacteur

Ieder jaar organiseren Pavo, Virbac en de GD vier informatieavonden voor paardendierenartsen. Op deze 'klinische avonden' komen allerlei actuele onderwerpen aan de orde, zodat de dierenartsen op hun beurt paardenhouders goed kunnen voorlichten.

Op donderdag 5 februari jl. vond de eerste avond plaats, in stoeterij 'Het Swarte Paert' in Hemrik. Bij deze stoeterij konden de dierenartsen eerst kennis maken met het Friese paard en de geschiedenis van dit bijzondere ras. Na een rondleiding langs het museum met koetsen, arrensleeën en sjezen, een bezoek aan de stallen en een dressuurdemonstratie was het tijd voor een drietal lezingen.

Overgewicht en insulineresistentie bij paarden

Overgewicht en insulineresistentie ("suikerziekte") zijn zeer actuele problemen bij paarden. Beide verschijnselen zijn een onderdeel van het Equine Metabolic Syndrome (EMS). Van nature zijn paarden gewend om dag en nacht in beweging te zijn en hun eigen eten bij elkaar te scharrelen. Tegenwoordig is het meestal zo dat paarden op stal of in een kleine wei staan en voldoende krachtvoer en kwalitatief goed gras kunnen eten. Deze combinatie van veel eten en weinig bewegen leidt, net zoals bij mensen, in veel gevallen tot overgewicht (ook wel obesitas genoemd). Overgewicht gaat vaak gepaard met insulineresistentie (suikerziekte) en kan voor veel problemen zorgen: de dieren kunnen last krijgen van vruchtbaarheids- en spierproblemen en lopen een verhoogd risico op hoefbevangenheid. Dr. Stephanie van Weyenberg van de universiteit van Gent is gespecialiseerd in EMS en vertelde tijdens de klinische avond over haar onderzoek naar dit probleem. Haar belangrijkste boodschap is: spoor overgewicht en insulineresistentie tijdig op! Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door de halsomtrek van een paard te meten en interpreteren of door bepaalde waarden in het bloed te meten. Uw dierenarts kent de meest geschikte methodes.

Spoor overgewicht en insulineresistentie tijdig op! Dit kan bijvoorbeeld door bepaalde waarden in het bloed te meten.

Hoefbevangenheid door EMS

Hoefbevangenheid is een pijnlijke ontsteking van de plaatjes die de verbinding tussen de hoornschoen en de hoofvormen. Door de ontsteking kan de ophanging van de hoof in de hoornschoen kapot gaan, waardoor de hoof kantelt of naar beneden zakt. Dit zorgt voor hevige pijn, doordat het paard met het bot direct op de bodem steunt. Het paard gaat dan met de benen naar voren staan om de pijn te verlichten.

Tot voor kort was het onduidelijk wat de oorzaak was van hoefbevangenheid. Er werd vaak aangenomen dat de aandoening werd veroorzaakt door een eiwitvergiftiging. De hoefbevangenheid kwam namelijk vaak voor op een weide met veel jong gras. Tegenwoordig weten we dat de suikers in het jonge gras de boosdoener zijn. De suikers zorgen ervoor dat de glucosespiegel in het bloed gaat stijgen. Op de glucosespiegel weer te verlagen, gaat het lichaam insuline produceren. Als deze insulinstijging echter te lang duurt, worden de cellen minder gevoelig voor insuline en ontstaat insulineresistentie.

De grote hoeveelheid glucose in het bloed tast de bloedvaten aan. Een grote hoeveelheid suiker in de darm zorgt voor een verstoring van het bacteriële milieu in de dikke darm. De bacteriën sterven af en hierbij komen veel gifstoffen vrij. Deze tasten eveneens de bloedvaten in de hoof aan met hoefbevangenheid als gevolg.

Lees verder op pagina 7 >

Overgewicht: wat zijn de oorzaken?

Een aantal factoren draagt bij aan de ontwikkeling van obesitas en insulineresistentie:

- **Ras.** Sommige rassen, zoals Shetlandpony's, Welsh pony's, Morgan Horses, Spaanse Mustangs en Quarter Horses lijken gevoeliger.
- **Voeding.** Tegenwoordig krijgen paarden grote hoeveelheden smakelijk en goed verteerbaar voer. Dit zorgt voor een grotere voeropname en betere verteerbaarheid, wat weer leidt tot meer kans op obesitas en IR.
- **Arbeid.** Te weinig en onregelmatige beweging bevordert het optreden van obesitas en IR.

Heeft een paard last van overgewicht, dan is het belangrijk om een goed dieet te kiezen, waarmee het paard nog wel genoeg mineralen en vitamines binnenkrijgt. Dr. Van Weyenberg benadrukte tijdens de klinische avond nog eens dat de toename van overgewicht en insulineresistentie zorgwekkend is. Een vroege diagnose van paarden met een verhoogd risico en het krijgen van meer bekendheid van dit probleem bij eigenaren dragen bij aan de kans op een goede behandeling en preventie.

Conditie en insulineresistentie

Dr. Guillaume Counotte, werkzaam als veterinaire toxicoloog bij de GD, presenteerde op de klinische avond de resultaten van een gezamenlijk onderzoek van Pavo en de GD naar insulineresistentie (IR of "suikerziekte"). Aanleiding voor dit onderzoek waren de toenemende problemen rondom hoefbevangenheid. De kans op hoefbevangenheid wordt namelijk voor een groot deel bepaald door het wel of niet optreden van insulineresistentie.

Tijdens het onderzoek werden 134 te dikke pony's en paarden gevolgd. Uit het onderzoek bleek dat de conditie van de dieren lang niet altijd bepalend was voor het wel of niet voorkomen van

Sommige rassen, zoals Welsh pony's lijken gevoeliger voor overgewicht.

insulineresistentie. Friezen, Fjorden en Haflingers hadden bij een vergelijkbare hoge conditiescore veel minder vaak insulineresistentie dan IJslanders, Shetlanders en Welshes. Het is belangrijk om nader onderzoek te doen naar deze rasfactoren. Wat echter nog veel belangrijker is, is om te onderzoeken of met training en rantsoen de insulineresistentie meetbaar afneemt. Uit de literatuur blijkt dat minimaal een uur arbeid en maximaal een uur weidegang (in de ochtend) hierbij noodzakelijk zijn.

De GD heeft een insulinepakket ontwikkeld voor dierenartsen om de kans op hoefbevangenheid te onderzoeken. Dit pakket bevat alle materialen die nodig zijn om bloedonderzoek naar insulineresistentie uit te voeren. Het pakket is gratis voor dierenartspraktijken.

